

LOBO

Kiezen

KATERN 2, LEERJAAR 3

Colofon

LOBO

Loopbaanoriëntatie Katern 2

Aanpassing Curaçao:

Jealaine Alexander –Wawoe
Marelva Rojer-Inacio
Cynthia Rosalie
Jacinta Snoeren

Auteurs Aruba:

Marian Abath-Nieskens (projectleider)
Sharine Croes-Dubero
Mena Dirks
Magriet Dorothal
Hubert Goedgedrag
Fedor Paulus
Angeline Rosenstand

Eindredactie:

RK Centraal Schoolbestuur

Eindredactie:

Afdeling Curriculumontwikkeling, Directie Onderwijs

Met dank aan Stascha Hornix (redactie), Anjo Mutsaars (illustraties), Hans Dekker en Frank Veenis (foto's), Annemarie Oomen (expert Loopbaanoriëntatie APS), Carola Peeters (onderwijskundig begeleider), Leontine Merkies (SHA), Mark Bikker, Judesca en Judelca Briceño (interviews), Morris Productions (editen DVD), 90 beroepsbeoefenaren (foto's), Prince Victor (foto's).

Serie-overzicht:

- Loopbaanportfolio
- Katern 1, leerjaar 2
- Katern 2, leerjaar 3
- LOBO-posters van alle profielvakken
- Katern 3, leerjaar 3
- Katern 4, leerjaar 3 en hoger
- Katern 5, leerjaar 4 en hoger

Serie-overzicht:

- Loopbaanportfolio
- Katern 1, leerjaar 2
- Katern 2, leerjaar 3
- LOBO-posters van alle profielvakken
- The Real Game – Arubaanse versie
- Katern 3, leerjaar 3
- Katern 4, leerjaar 3 en hoger
- Katern 5, leerjaar 4 en hoger

Stichting Rooms Katholiek Centraal Schoolbestuur

Curriculumontwikkeling, Directie Onderwijs Aruba

ISBN 978-99904-1-771-5

Copyright ©

ISBN 99904-89-43-2

Copyright ©

Alle rechten voorbehouden. Niets uit de methode LOBO mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Keuzes maken

"The choide is yours"

(Black Sheep, rapper group)

Wat leer je allemaal in
dit hoofdstuk?

- wat een Persoonlijk Loopbaanplan (PLP) is;
- wat allemaal van invloed is op keuzes in jouw loopbaan;
- wie verantwoordelijk is voor jouw keuze;
- hoe je om kunt gaan met obstakels die je in je loopbaan tegenkomt.

Een journalist gaat twee broers, Enrique en Henry, interviewen. Enrique is de manager van een groot bedrijf en Henry zit in de gevangenis. Hij stelt Enrique een vraag: "Jij bent een succesvolle manager, hoe ben je zover gekomen?"

Enrique kijkt hem aan en zegt: "Hoe kan het anders, mijn vader is een alcoholist en heeft het niet ver geschopt in het leven. Ik heb besloten dat ik wel iets zal bereiken in dit leven."

Hij gaat Henry opzoeken en stelt hem dezelfde vraag, "Je zit in de gevangenis, hoe komt dat?"

En Henry antwoordt: "Mijn vader is een alcoholist, wat wil je."

Op de blauwe pagina vind je jouw Persoonlijk Loopbaanplan (PLP). Een PLP is een overzicht van alle aspecten, die een rol spelen bij jouw keuze voor een sector/profiel, opleiding of beroep. We gaan in de LOBO-lessen steeds een stukje van jouw PLP invullen. Eerst kijken we naar de belangrijkste resultaten uit katern 1: jouw goede eigenschappen, jouw droomberoep en het type waar jij op lijkt. Later gaan we kijken naar leuke beroepen, opleidingen, vaardigheden en jouw **toekomstvisie**. Aan het einde van leerjaar 3 heb je zo een overzicht van alle invloeden die een rol spelen bij jouw keuze van een sector, profiel, beroep en opleiding.

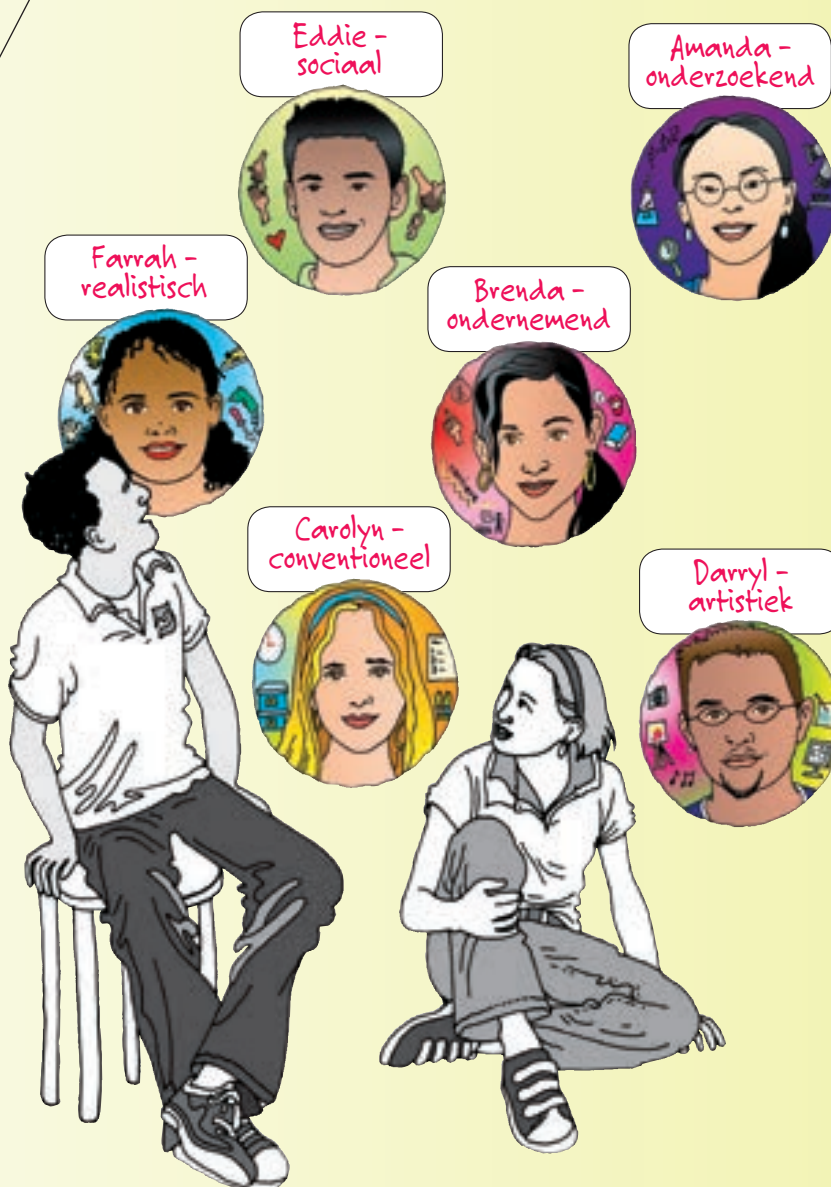

1

Persoonlijk Loopbaanplan (PLP)

Je gaat nu twee velden invullen op jouw PLP. Jouw PLP vind je op pagina 4 en 5. De informatie die je nodig hebt, haal je uit je loopbaanportfolio: de blauwe pagina's uit katern 1 (leerjaar 2).

- Welke goede eigenschappen staan in jouw Loopbaan ID?
Vul deze in bij goede eigenschappen op jouw PLP.
- Welke types passen het best bij jou?
Vul deze in bij 'types' op jouw PLP.

Persoonlijk Loopbaanplan (PLP)

Van: _____

Goede eigenschappen
(katern 1, hfd. 1):

Interessante opleidingen
(katern 3, hfd. 3):

Als ik 35 jaar ben...
(katern 3, hfd. 2):

Belangrijke factoren in mijn ideale baan
(katern 3, hfd. 2):

Type (katern 1 hfd. 3):
Op wie lijk ik?
Vooraf op:

Maar ook op:

en op:

Amanda: Onderzoekend
Brenda: Ondernemend
Carolyn: Conventioneel
(ordelijk, gestructureerd)
Darryl: Artistiek
Eddie: Sociaal
Farrah: Realistisch

Sector/profiel keuze (katern 3, hfd. 3):

Vakken:

Competenties waarover ik beschik
(denk ook aan je CV),
katern 3, hfd. 2:

Vrije tijd (katern 3, hfd. 2):

Obstakels waarmee ik rekening moet houden (katern 2, hfd. 1):

Favoriete beroepen
- droomberoep (katern 2, hfd. 2):

- beroepenposters

Vakken waar ik goed in ben
(katern 2, hfd. 2):

Mijn persoonlijke kwaliteiten
(katern 3, hfd. 1):

Mijn obstakels

a. Vul de obstakels in, die een rol kunnen spelen bij jouw keuze van een opleiding of beroep.

- ☐ ik weet niet wat ik wil
- ☐ Ik weet niet precies welke **sectoren/profielen** en opleidingen er zijn
- ☐ ik ben niet goed in de vakken _____

- ☐ mijn ouders vinden het beroep dat ik wil kiezen, niet geschikt voor mij
- ☐ ik durf niet goed te beslissen
- ☐ mijn vrienden willen dat ik hetzelfde ga doen als zij
- ☐ ik kan niet goed samenwerken met anderen
- ☐ ik wil niet naar het buitenland om door te studeren
- ☐ ik weet niet hoe mijn studie betaald moet worden

b. Schrijf deze obstakels in jouw PLP.

Persoonlijk Loopbaanplan (PLP)

Van: _____

Algemene gegevens (naam, adres, etc.)	Interessante opleidingen (naam, duur, etc.)	Wat ik op zoek ben... (naam, duur, etc.)	Wettelijke beroepsvoorwaarden (naam, duur, etc.)
Waar ik wil werken (naam, duur, etc.)	Beroep/profies (naam, duur, etc.)		Wettelijke beroepsvoorwaarden (naam, duur, etc.)
Waar ik wil werken (naam, duur, etc.)	Wettelijke beroepsvoorwaarden (naam, duur, etc.)		Wettelijke beroepsvoorwaarden (naam, duur, etc.)

Wettelijke beroepsvoorwaarden
(naam, duur, etc.)

Wettelijke beroepsvoorwaarden
(naam, duur, etc.)

Wettelijke beroepsvoorwaarden
(naam, duur, etc.)

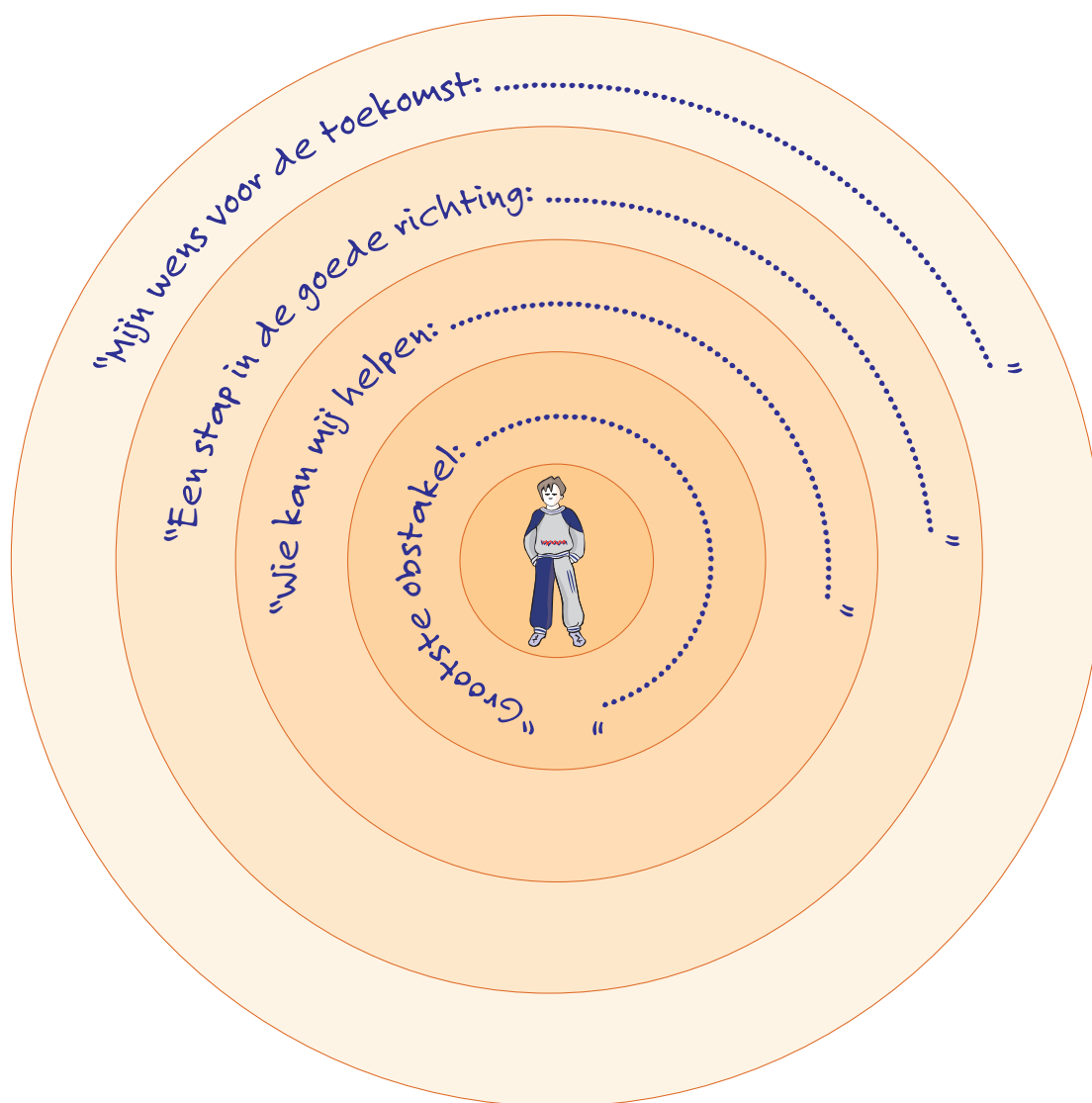
Obstakels waarmee ik rekening moet houden (naam, duur, etc.)

Vul de gegevens in op je PLP!

Dichter bij je wens

Soms wil je iets heel graag, maar zijn er obstakels die jou tegenwerken.

- a. Bedenk iets wat jij heel graag zou willen in de toekomst en zet dit in cirkel "Mijn wens voor de toekomst".

- b. Beantwoord nu de volgende vragen:

- Wat is het grootste obstakel?
Zet dit in de cirkel: "grootste obstakel".
- Wie kan mij helpen bij het realiseren van mijn wens? Zet dit in de cirkel: "Wie kan mij helpen".
- Wat is een stap die mij dichter bij mijn wens brengt? Zet dit in de cirkel: "Een stap in de goede richting".

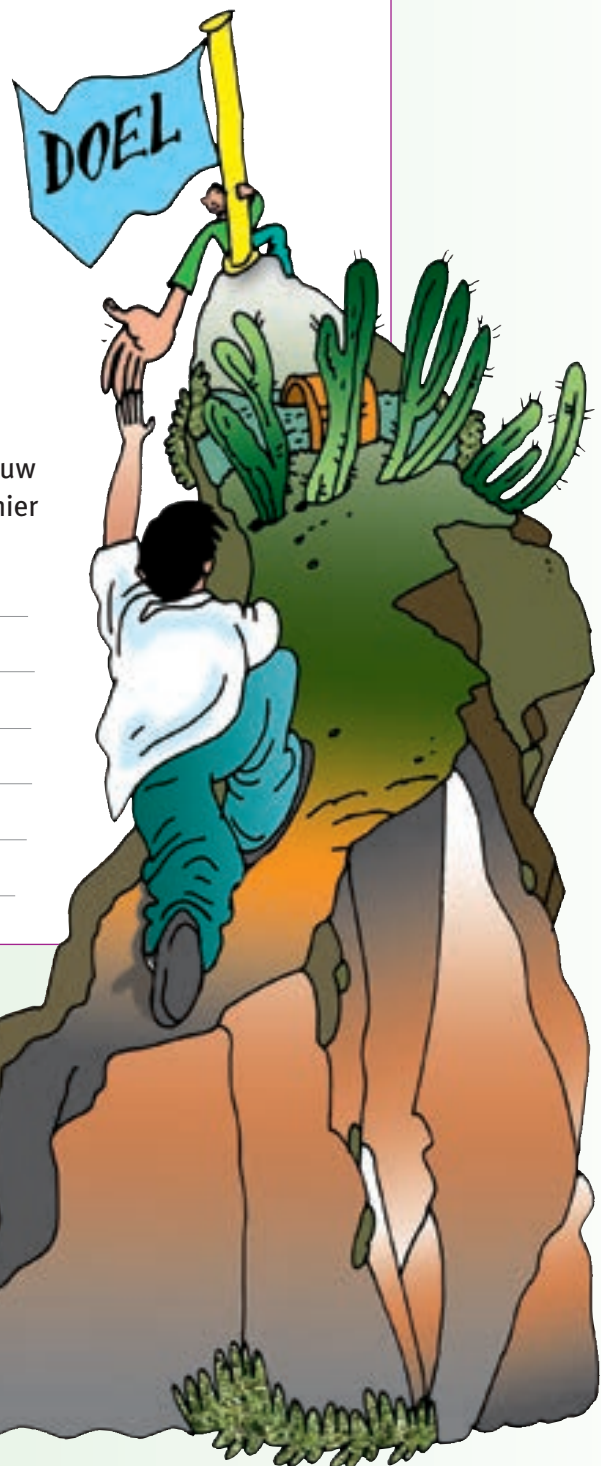
Als je iets wilt bereiken,
betrek dan je familie en vrienden
erbij, maak een plan en werk in
kleine stapjes naar je
droom toe!!

- c. Kies één obstakel dat van invloed kan zijn op jouw loopbaan (zie opdracht 2A) en geef aan hoe jij hier zelf iets aan kunt doen:

Obstakel: _____

Plan: _____

"Wie kan mij helpen?
Wat is een stap die mij dichterbij mijn wens brengt?"

Een school voor je toekomst

"Be the best you can be"

(Julie Baker Anderson, Monroe Middle School)

Wat leer je allemaal in
dit hoofdstuk?

- dat er veel beroepen zijn die je nog niet kent;
- dat bepaalde vakken van belang zijn voor bepaalde beroepen;
- waar je meer informatie kunt vinden over opleidingen en beroepen.

Weet jij wat een optometrist doet? Of een bagagist? Toch zijn dit beroepen die mensen op Curaçao en daarbuiten hebben. Er zijn zoveel beroepen! Om jouw ideale beroep te kiezen, heb jij informatie nodig. Want zonder informatie kun je niet beslissen. En zo kom je stap voor stap dichterbij je eigen toekomst.

Onbekend-bekend

Op de volgende pagina's zie je meer dan 80 foto's van mensen op Curaçao die aan het werk zijn. De naam van het beroep vind je onder de foto.

- a. Bekijk ze samen. Kies twee beroepen die jullie nog niet kennen en waarover jullie graag meer willen weten. Schrijf ze hieronder op.
Beroepen die wij niet kennen:

- b. Zoek samen informatie over deze beroepen op. Gebruik hiervoor de beroepengids of het internet.

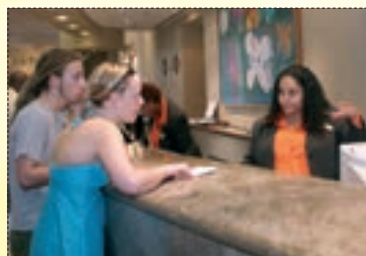
A Beroepen die wij niet kennen	Beroep 1	Beroep 2
B Wat doet iemand met dit beroep? (in je eigen woorden omschrijven):		
C Kies de woorden die passen bij dit beroep	Omcirkel hieronder de woorden blauw	Omcirkel hieronder de woorden rood
krant/radio/tv/film elektronica hotel/restaurant/café orde en gezag voorlichten ontwerpen/tekenen reizen lesgeven met mensen praten met je handen werken kinderen milieu sport buiten werken repareren verkoppen machines bedienen vervoer op kantoor inspecteren/controleren leiding geven milieu dieren adviseren mensen helpen of verzorgen eigen baas zijn iets artistieks metaal planten voeding talen iets medisch dijfers bouwen stoffen onderzoeken		

geoloog

grondstewardess

front desk klerk

landmeter

luchtverkeersleider

politieagent

tourgids

meteoroloog

planoloog

kinderarts

medewerker reisbureau

brandweerman

fysiotherapeut

gezondheidsvoorlichter

marinebioloog

microbioloog

milieuvoorlichter

verpleegkundige

acteur

parkranger

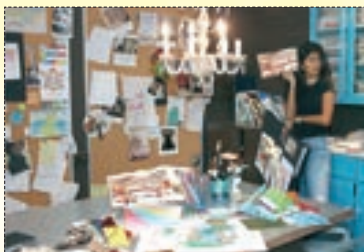
dierenartsassistent

kunstschilder

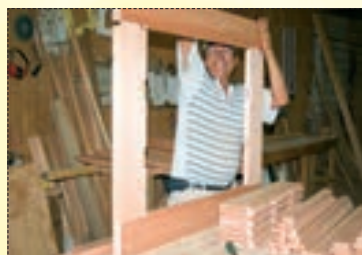
beleidsmedewerker

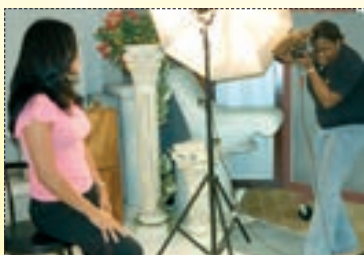
binnenhuisarchitect

beleidsmedewerker cultuur

timmerman

fotograaf

kapper

restaurantkok

modeontwerper

musicus/muziekdocent

assistent-accountant

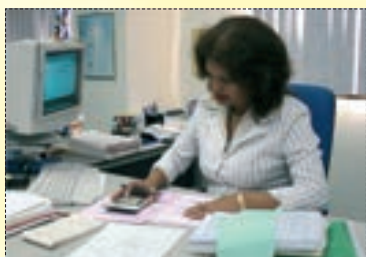
econoom

kassier/teller bank

archeoloog

belastingadviseur

marketing manager

personeelsfunctionaris

verzekeringsagent

register accountant

archivaris

conservator

diplomaat

leraar geschiedenis

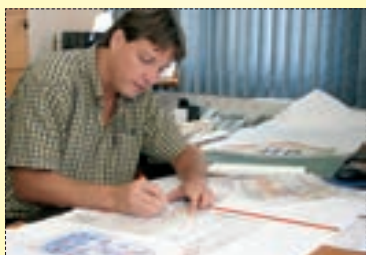
museummedewerker

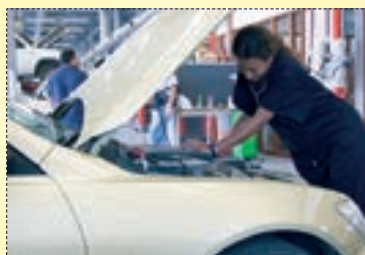
politicus

officier van justitie

architect

automonteur

bouwkundig constructeur

opzichter bouw

calculator

electrotechnisch installateur

machinebankwerker

loods

tekenaar elektrotechniek

processoperator

radiologisch laborant

biochemicus

autospuiter

chemisch analist

apotheker en
apothekersassistent

schoonheidsspecialiste

diëtiste

huisarts

laborant

tandarts

advocaat

tv journalist

bibliothecaris

docent papiaments

pr-medewerker

auteur

secretaresse

tolk in de rechtbank

vertaler

verpleegkundige consultatiebureau

docent wiskunde

kleermaker

piloot

vliegtuigmonteur

storingsmonteur

werktuigbouwkundig tekenaar

Ze horen bij elkaar

- a. Sommige beroepen lijken op elkaar. Deel de beroepen van pagina 14 en 15 in, in groepen die bij elkaar horen.

Maak vier groepen, van vier beroepen.

Groep 1

-
-
-
-

Groep 2

-
-
-
-

Groep 3

-
-
-
-

Groep 4

-
-
-
-

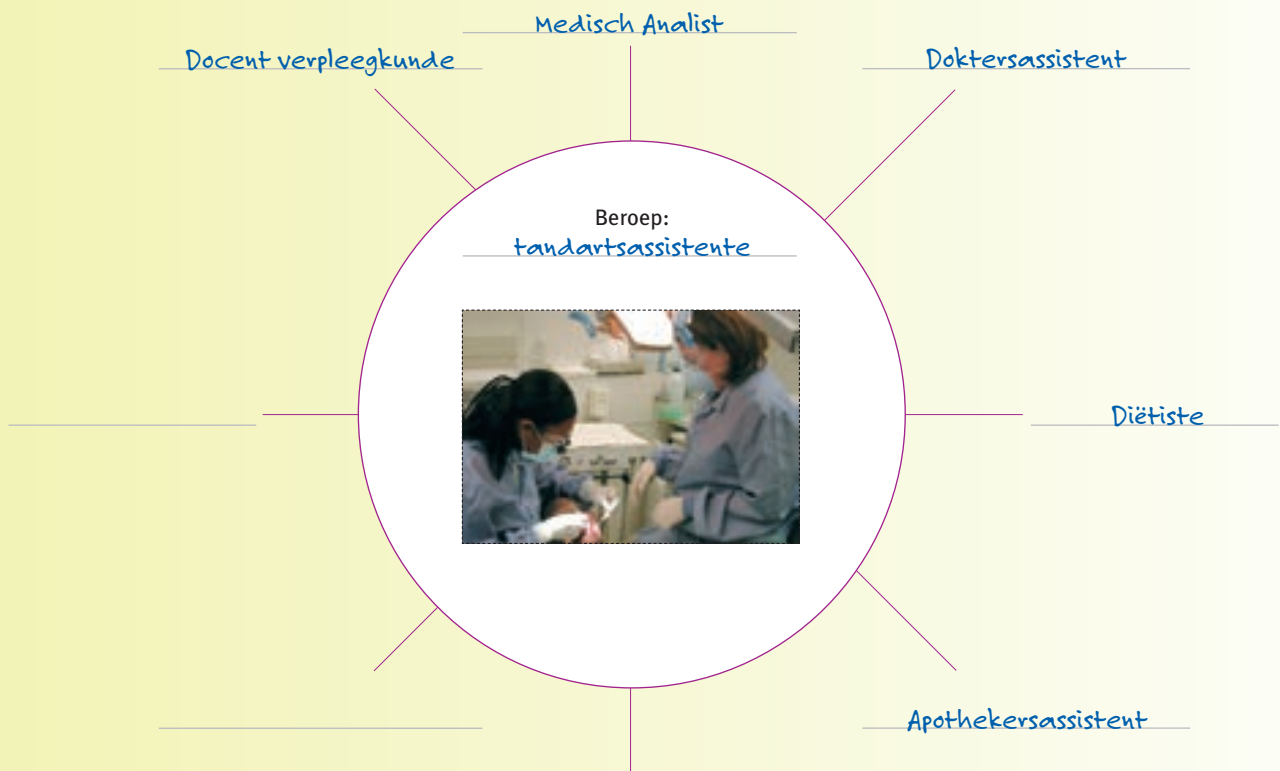
- b. Waarom horen de beroepen van groep 1 bij elkaar? Schrijf dit onder de groep. Doe dit ook voor de andere groepen.

Deze beroepen vind ik leuk!

- Bekijk de beroepen nog een keer. Kies er drie uit die jij interessant vindt. Zitten jouw favoriete beroepen niet bij de 83 foto's, dan mag je deze zelf intekenen in de lege hokjes.
- Knip de drie foto's uit en plak ze in de cirkels op de blauwe pagina's, zoals bij het voorbeeld van de tandartsassistente.

In de cirkel zie je het beroep tandartsassistente staan. Dit beroep is ook afgebeeld op de poster van scheikunde. Kenmerken van dit beroep zijn onder andere 'iets medisch', 'mensen helpen', 'met je handen werken'. Rond de cirkel van de tandartsassistente staan beroepen die hier op lijken. Ze hebben dezelfde kenmerken. Zoals de apothekersassistente, de diëtiste en de medisch analist. Je gaat dit in opdracht 3C, 3D en 3E ook invullen voor jouw beroepen.

Gezien op poster van:

scheikunde

Kenmerken:

iets medisch

mensen helpen

met je handen werken

- c. Schrijf onder elke foto drie belangrijke kenmerken van dat beroep. Je kunt hiervoor kiezen uit de volgende kenmerken:

eigen baas zijn

iets medisch

cijfers

dieren

hotel/restaurant/café

machines bedienen

ontwerpen/tekenen

reizen

verkopen

voorlichten

buiten werken

met mensen praten

iets artistieks

adviseren

computers

elektronica

inspecteren/controleren

metaal

orde en gezag

sport

vervoer

repareren

lesgeven

stoffen onderzoeken

iets maatschappelijks

bouwen

de krant/radio/tv/film

kinderen

leiding geven

milieu

planten

talen

voeding

op kantoor

mensen helpen of verzorgen

met je handen werken

Weet je niet precies welke kenmerken jouw beroep heeft, zoek dan informatie over het beroep op het internet of in de beroepengids.

- d. Schrijf rond de beroepen in de cirkels, beroepen die erop lijken.

Als je beroepen zoekt met dezelfde kenmerken als jouw beroep, kun je ook zoeken in de beroepengids of op het internet : www.vdab.be/cobra/ en www.werk.nl

- e. Bekijk de negen LOBO-posters die in de leslokalen hangen. Op elke poster staat de naam van een vak. Bij welke vakken komen de beroepen uit jouw cirkels van opdracht 3b voor? Schrijf in de cirkels de naam van het vak.

Beroep:

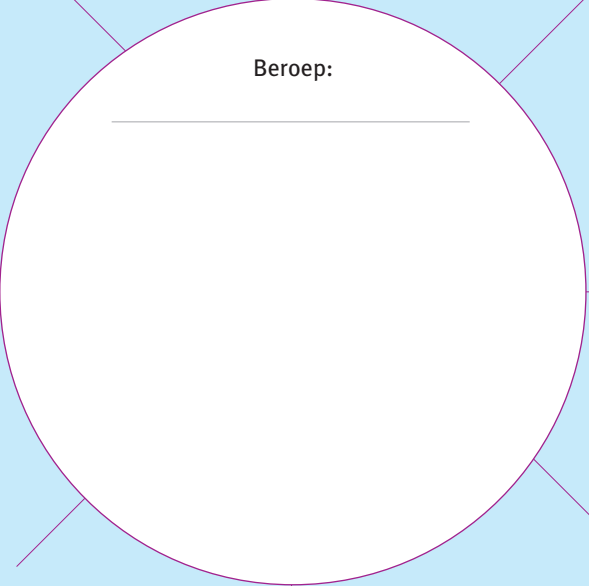
Gezien op poster van:

Kenmerken:

Beroep:

Gezien op poster van:

Kenmerken:

Beroep:

Gezien op poster van:

Kenmerken:

Beroep:

Gezien op poster van:

Kenmerken:

Past dit beroep bij mij?

Knip de onderstaande symbolen uit en plak ze bij de cirkels. Je kunt de symbolen plakken bij het beroep, de kenmerken of bij het vak dat belangrijk is voor dit beroep.

Een beroepenrap

Maak samen met twee andere leerlingen een rap, waarin jullie vertellen welke beroepen jullie leuk vinden en welke kenmerken die hebben.

Persoonlijk Loopbaanplan

Denk goed na! Heb je een bepaald vak nodig voor een beroep, en je bent niet goed in dit vak, dan zal je moeten kiezen. Of je gaat hard werken om dit vak te halen, of je kiest een ander beroep.

In het Persoonlijk Loopbaanplan ga je invullen:

- jouw favoriete beroepen uit opdracht 3a.
Vul ook jouw droomberoep uit katern 1 in.
- de vakken waarin je goed in bent.

Persoonlijk Loopbaanplan (PLP)

Van: _____

Algemene gegevens (Katern 1, hfd. 2)	Interessante opleidingen (Katern 1, hfd. 2)	Wat ik op (andere) vakken... (Katern 1, hfd. 2)	Belangrijke factoren in mijn... (Katern 1, hfd. 2)
Typen beroepen die ik... (Katern 1, hfd. 2)	Waarom ik... (Katern 1, hfd. 2)	Sector/profies kenmerken (Katern 1, hfd. 2)	Competenties waaraan ik... (Katern 1, hfd. 2)
Algemene kenmerken van... (Katern 1, hfd. 2)	Wat ik goed in bent... (Katern 1, hfd. 2)	Wat ik niet goed in bent... (Katern 1, hfd. 2)	Mijn persoonlijke kwaliteiten... (Katern 1, hfd. 2)
Motivatie, passie en interesse... (Katern 1, hfd. 2)	Favoriete beroepen... (Katern 1, hfd. 2)	Droomberoep... (Katern 1, hfd. 2)	

Favoriete beroepen
- droomberoep (katern 1, hfd. 2)

- beroepenposters

Vul de gegevens in op je PLP!

Vakken waar ik goed in ben
(katern 1, hfd. 2)

Informatiebronnen

Aan het einde van het derde jaar ga je een sector/profiel kiezen. In het volgende katern gaan we hierop in. In de LOBO-lessen leer je informatie zoeken, die je helpt bij het kiezen.

- a. Als je iets te weten wilt komen over sectoren/profielen, vervolgoopleidingen of beroepen, wie of wat kan jou dan helpen?

Geef hiernaast aan wat jouw mening is door stickers te plakken:

Een **groene** sticker = Helpt heel goed, daar heb je wat aan!

Een **oranje** sticker = Helpt wel, maar niet echt goed.

Een **rode** sticker = Heb je niks aan!

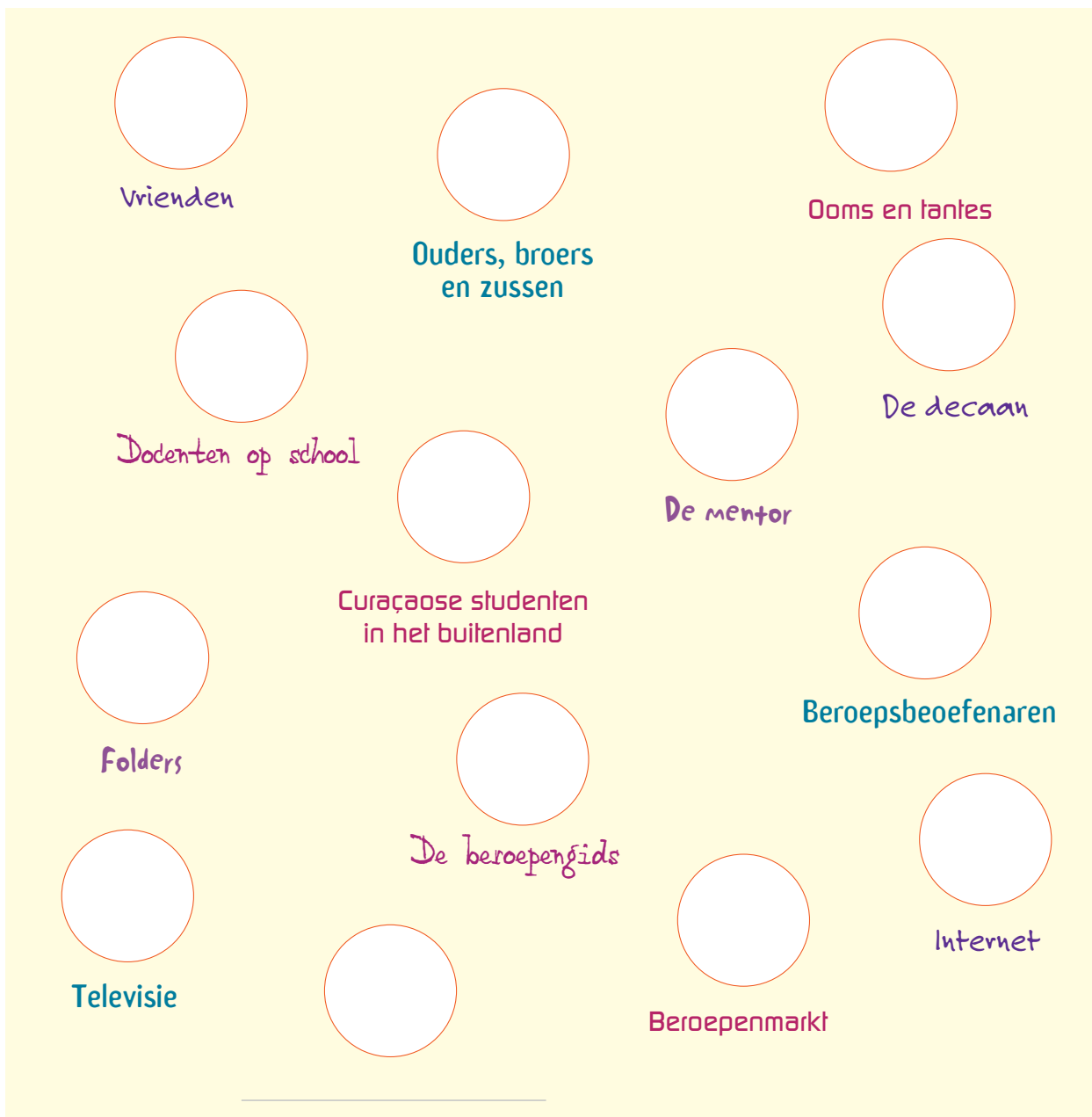
Als ik geen Biologie
kies in mijn profiel...

... dan kan
ik geen dokter
worden

... dan kan ik
geen opleiding volgen
voor geneeskunde...

- b. Schrijf hieronder een aantal adressen van internetsites waar je meer informatie kunt vinden en geef aan, over welke onderwerpen de site informatie geeft.

Internetsite:

Deze site geeft informatie over:

- c. Ga de komende week informatie zoeken over jouw **Top drie** van beroepen. Gebruik hiervoor de informatiebronnen uit opdracht 7a. De informatie (kopieën of een print) zet je in je loopbaanportfolio in de plastic hoesjes achter het tabblad Informatie.

Begrippenlijst

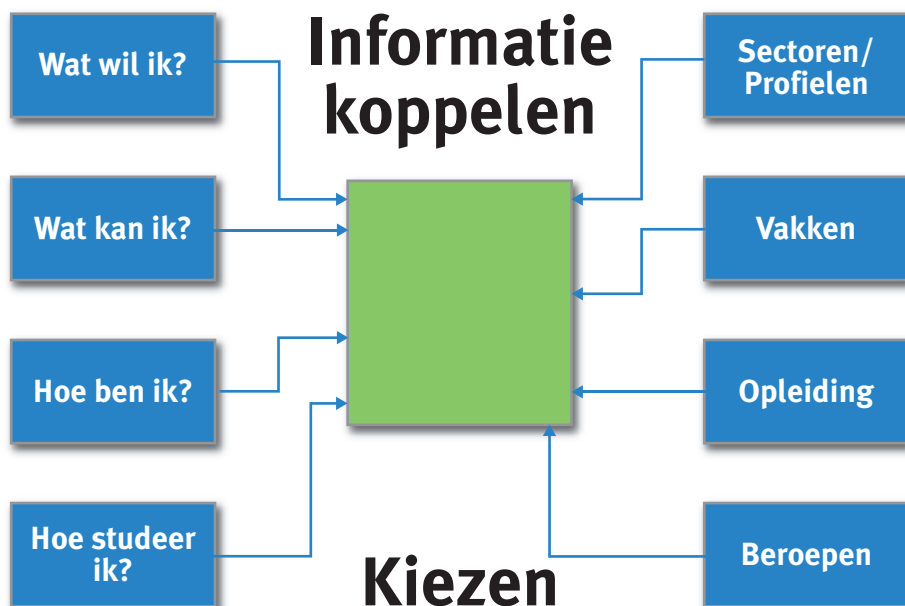
woord	vertaling in Papiaments	omschrijving
Obstakels	Opstákulo	Belemmeringen, knelpunten
Profiel	Profil	Een cluster van samenhangende vakken, vanaf leerjaar 4
Persoonlijk Loopbaanplan	Plan personal di karera (profeshon)	Een overzicht van alle dingen die te maken hebben met het kiezen van een sector/profiel, opleiding en beroep.
Toekomstvisie	Vishon riba futuro	Ideeën over jouw toekomst, gericht op opleiding, werk en dergelijke
Sector	Sektor	Een cluster van samenhangende beroepen vanaf leerjaar 3 VSBO

Koppelen van informatie

Voor je een uiteindelijke studie- en beroeps- en opleidingskeuze maakt, moet je een heleboel weten. Zo moet je bijvoorbeeld weten:

- wat je leuk vindt;
- wat je goed kunt doen;
- wat voor type je bent;
- wat je later liefst wilt worden, maar ook
- welk schooltype het beste bij je past;
- welke vervolgopleidingen er zijn;
- welke eisen aan die opleiding gesteld worden en natuurlijk wat je er later mee kunt doen.

Al die zaken bij elkaar noem je informatie. Die informatie moet je met elkaar gaan vergelijken. De afbeelding hieronder geeft dit schematisch aan:

Dit is het tweede werkboek van Loopbaanoriëntatie.
Een loopbaan is een weg die je aflegt vanaf school tot je pensioen. Loopbaanoriëntatie is een voorbereiding op de keuzes die je moet maken in de toekomst. Kiezen moet je zelf doen. Loopbaanoriëntatie kan je daarbij helpen.
In dit werkboek maak je een start met je eigen persoonlijke loopbaanplan en ga je onderzoeken welke beroepen interessant zijn voor jou.
Succes!

ISBN 978-99904-1-771-5

